

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku I. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
z udziałem zainteresowanej J. W. – O.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nie spełnia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. powołanie się przez skarżącą na jakiegokolwiek względy, które w jej ocenie uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca taki wniosek powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, LEX nr 189753).

Jako okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca – z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 k.p.c. – wskazała, że „1) Czy dopuszczalne jest dokonanie wykładni przepisów art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w z art. 300 k.p. w zw. z art. 22 § 1 k.p., w ten sposób, iż na organie rentowym spoczywa ciężar dowodu w sprawie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego w zakresie wykazania, że Ubezpieczona nie spełnia wymagań w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym, tj. zawarła pozorną umowę o pracę, gdyż zdaniem organu nie wykonywała pracy, skoro organ rentowy na mocy wydanej decyzji pozbawił Ubezpieczoną ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, uniemożliwiając powstanie prawa określonej osoby; 2) Czy dopuszczalne jest i na podstawie jakich kryteriów jednoczesne uznanie za pozorną mającą na celu obejście ustawy, a tym samym nieważną - stosownie do art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 22 § 1 k.p. oraz art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 22 § 1 k.p. w zw. z art. 300 k.p. - umowy o pracę, której zawarcie ukierunkowane miałoby być wyłącznie na uzyskanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w szczególności prawa do zasiłku macierzyńskiego, w sytuacji gdy osobą zatrudnioną jest kobieta w ciąży, a strony faktycznie nawiązały stosunek pracy oraz realizowały prawa i obowiązki wynikające z jego treści, a więc spełniły podstawową przesłankę wskazującą na istnienie stosunku pracy, podczas gdy zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego już samo dążenie przez kobietę w ciąży do skorzystania z ochrony gwarantowanej pracowniczym ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę i nie może być uznane za sprzeczne z prawem. II. w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 22 § 1 k.p., budzących poważne wątpliwości, które zostały przedstawione w pytaniach prawnych wskazanych w pkt 1 wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz szeroko w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), z uwagi na odmienne orzecznictwo, w zakresie rozkładu ciężaru dowodu w sprawie odwołania od decyzji dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym, czego przykładem są orzeczenia wydawane przez Sąd Najwyższy: - wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia z dnia 24 sierpnia 2010 r.: „W sporze sądowym reguły dowodowe są szersze niż

zwykły obowiązek strony wskazania dowodów dla ustalenia faktów, z których wywodzi skutki prawne. Przykładowo każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących okoliczności faktycznych. Zatem jeżeli organ rentowy na podstawie materiałów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym zarzucił fikcję umowy o pracę i brak zatrudnienia, to w postępowaniu sądowym skarżący był zobowiązany co najmniej do odniesienia się do tych zarzutów. Oczywiście sam mógł wykazać fakty przeciwne niż twierdzone” (vide: wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 24 sierpnia 2010 r., I UK 74/10)”.

Powołane przez skarżącą okoliczności nie uzasadniają – w ocenie Sądu Najwyższego – przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że uzasadnienie wniosku opartego na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. musi zawierać odpowiedni wywód prawny zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawieniu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymagania konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, LEX nr 560581; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504; z 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, LEX nr 560494) i 4) dotyczyć kwestii

prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Ponadto, co jest istotne, zagadnienie prawne powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej, co oznacza konieczność sformułowania przez skarżącego, jakiego przepisu (zespołu przepisów lub norm prawnych) prawa materialnego lub procesowego dotyczy przedstawiane zagadnienie. Z kolei dla spełnienia wymagania z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie, jakie poważne wątpliwości budzi wykładnia określonych przepisów prawa lub wskazanie rozbieżnych orzeczeń sądowych wydanych w oparciu o różną wykładnię tych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., V CSK 357/07, LEX nr 621244; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

W rozpoznawanej sprawie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu nie zawarto wyводу, który spełniałby powyższe wymagania.

Wskazane jako podstawa skargi kasacyjnej naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 22 § 1 k.p., przemawia za tym, że nie jest to zarzut co do prawa, lecz co do faktów. Skarżąca w rzeczywistości kwestionuje ustalenia faktyczne, na podstawie których Sąd zakwestionował rodzaj łączącej strony umowy. Wskazać należy, że o rodzaju zawartej umowy rozstrzyga zgodna wola stron, a Sąd może kwestionować rodzaj łączącej strony umowy albo jako zawartej dla pozorów (art. 83 KC w związku z art. 300 KP) albo jako mającej na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 KC w związku z art. 300 KP). W obowiązującym stanie prawnym Sąd Najwyższy nie jest uprawniony zaś do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej

instancji. O ile bowiem ten ostatni również jest „sądem faktu” i w myśl ogólnie niekwestionowanych zapatrywań orzecznictwa oraz doktryny kontynuuje postępowanie merytoryczne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CKN 812/98, OSNC 2000 nr 10, poz. 193; z dnia 5 lutego 2006 r., IV CK 384/05, niepublikowany; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CZP 62/02, Biul. SN 2003 nr 3, s. 14), o tyle Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.